

Tarkastusvaliokunnan arviointikertomus vuodelta 2019

39/02.06.01/2020

YLKV 25.08.2020 § 74

Lisätiedot:

yhdyskuntatoimen johtaja Marianna Harju, puh. 050 304 1234
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastusvaliokunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Arvioinnin tulokset esitetään arviointikertomuksessa. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastusvaliokunta on 18.5.2020 § 35 hyväksynyt ja allekirjoittanut tarkastusvaliokunnan arviointikertomuksen vuodelta 2019 ja päättänyt saattaa sen kaupunginvaltuustolle tiedoksi. KV päätti kokouksessaan 15.6.2020 § 25 merkitä tiedoksi arviointikertomuksen vuodelta 2019.

Tarkastusvaliokunnan hyväksymä arviointikertomus on esityslistan **liitteenä**.

Arvioinnin painopistealueena vuonna 2019 oli sosiaali- ja terveystoimi. Seuraavassa käsitellään arviointikertomuksen huomioita yhdyskuntatoimen osalta.

Edellisten vuosien havaintojen ja kehittämisehdotusten seuranta

Ote arviointikertomuksesta: *"Esimerkiksi kaupunginhallituksen ja yhdyskuntavaliokunnan välillä on pidetty kuulemistilaisuuksia, joissa on käsitelty isoja asemakaavakysymyksiä, missä osapuolet ovat olleet usein yhteisymmärryksessä yli puoluerajojen. Valmistelu on kuitenkin jatkunut enemmän tilaajien kuin kuulemistilaisuuksien pohjalta.*

Tarkastusvaliokunta toivoo, että poikkihallinnollisista kuulemistilaisuuksista laaditaan muistio, jotta kuulemistilaisuuksissa esiintuotuja asioita voidaan huomioida jatkovalmistelussa."

- Erityisesti kaavoitushankkeisiin liittyviä kaupunginhallituksen ja yhdyskuntavaliokunnan tapaamisia on järjestetty keskustelutilaisuuksina, joiden tarkoitus on ollut tutustua valmistelun edistymiseen ja nimenomaisesti käydä hankkeista yhteistä keskustelua vapaasti ja ilman muistioihin kirjaamista. Kyseessä eivät ole olleet viralliset kuulemistilaisuudet, joista aina tuleekin laatia muistiot, vaan tarkoituksena on ollut ennemminkin näkökulmien ja ajatusten vaihto yhteisen näkemyksen edistämiseksi tulevaa päätöksentekoa varten.

Strategisten tavoitteiden vuositoimenpiteiden toteutuminen vuonna 2019

Ote arviointikertomuksesta: *"Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan vuodelle 2019 asetettuja toimenpiteitä ei kaikilta osin toteutettu. Useita projekteja aloitettiin, mutta kaikkia ei ehditty vuoden aikana saattamaan loppuun.*

Tarkastusvaliokunta suosittelee, että vuosikohtaisten tavoitteiden asettamisessa ja niiden määrässä kiinnitetään huomiota käytettävissä oleviin resursseihin varsinkin nyt taloudellisen epävarmuuden vallitessa. Lisäksi tavoitteet olisi hyvä jakaa seurattaviin ja aikataulutettuihin välitavoitteisiin."

→ Strategiset tavoitteet ovat valtuustokauden mittaisia. Seurattavat vuositavoitteet ovat välitavoitteita, joiden tulee edistää päätavoitteita. Toisinaan välitavoite ei ennätä valmiiksi yhden kalenterivuoden aikana, mutta tällöin sen toteutusta jatketaan edelleen päätavoitetta edistäen.

Strateginen tavoite 2.5. Kaupungintalon alueen kaavamuutosprosessi saadaan päätökseen valtuustokauden aikana.

Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kaavamuutosehdotuksen päätöksenteko on kesken.

→ Kaavamuutosehdotus on laadittu ja saatettu päätöksentekoon, mutta palautettu valmisteluun.

Strateginen tavoite 3.1. Kaupunkirakennetta kehitetään maankäytön ja asumisen kehityskuvan mukaisesti Kauniaisten identiteettiä vahvistaen.

Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kaavoitusohjelman hankkeista noin puolet eteni suunnitellussa aikataulussa.

→ Valmistelijaresurssit ovat niukat, ja erityisesti kaupungintalon alueen kaavoitus on sitonut resursseja. Rajallisten resurssien lisäksi hankkeiden aikatauluun vaikuttavat maanomistajista johtuvat syyt, ulkopuolisten selvitysten laatiminen sekä poliittinen päätöksenteko.

Strateginen tavoite 3.2. Kauniainen edistää kestävästä kehitystä. *Tarkastusvaliokunnan arviointi: Suunnitteluvaiheessa olevan kaupungintalokorttelin ilmastovaikutuksia ja ekologisia näkökohtia ei ole raportoitu, koska hanke on vielä kesken.*

→ Pääasiallinen vuositavoite on liittynyt Hiilineutraali Kauniainen 2035 –teemaan ja sen mukaisesti resurssiviisauden tiekartan ja toimenpideohjelman valmisteluun. Nämä ovat valmistuneet. Merkittävimmät osatekijät hiilineutraaliuden edistämiseksi ovat kiinteistöjen energiavalintoihin ja energiankulutukseen sekä liikenteeseen liittyviä kysymyksiä. Rakennetun ympäristön osalta kysymykset liittyvät myös mm. yhdyskuntarakenteeseen, materiaalivalintoihin ja kiertotalouden edistämiseen. Tässä mielessä voidaan jo todeta kaupungintalokorttelin olevan sijainniltaan edullinen, sillä se tiivistää rakennetta ja lisää asukkaita raideliikenneaseman ja muun julkisen liikenteen läheisyydessä. Kaupungin resurssiviisauden tiekarttaan on sisällytetty kaikkien toimialojen tehtäviä valtuustokausittain. Liikkeelle lähdetään eniten vaikuttavista toimenpiteistä ja tavoitteet tarkentuvat uusien valtuustokausien myötä.

Strateginen tavoite 5.4. Kiinteistöt ja kalusto kunnossa ja käytössä. *Tarkastusvaliokunnan arviointi: Kiinteistöjen korjausvelka-mittarin toteutumista ei ole raportoitu osana korotetun yllä- ja kunnossapitomäärärahan arviointia.*

- Rakennusten yllä- ja kunnossapitoinvestoinnit liittyvät kaikki kiinteistöjen korjausvelan umpeen kuromiseen. Määrärahaa korotettiin 100.000 eurolla, jotta se riittäisi tiedossa oleviin tarpeisiin. Tarpeita on siltikin enemmän, mutta tehtäviä pyritään priorisoimaan ja yhdistelemään mahdollisimman järkevästi. Määräraha oli vuonna 2019 riittävä ja siitä jäi hieman käyttämättä johtuen tilakeskuksen henkilövajauksesta ja muutaman hankkeen siirtymisestä / jatkumisesta vuoden 2020 puolella.

Muu yhdyskuntatoimen toiminnan arviointi

Tarkastusvaliokunta suosittelee, asemakaavamuutoksia suunniteltaessa kiinnittämään huomiota kaupunkikuvan säilyttämisenä puutarhamaisena ja pientalovaltaisena sekä viheralueiden ja metsiköiden säilymiseen.

- Kaupunginvaltuuston hyväksymä Kauniaisten maankäytön ja asumisen kehityskuva ohjaa kaupunkirakenteen kehittämistä. Sen mukaan valtaosa Kauniaisista on pientaloaluetta jatkossakin. Kaupungin strategiaan kuuluu ja on aina kuulunut vehreys ja puutarhakaupunginomaisuus. Kaupunkirakennetta voidaan tiivistää siellä missä se on luontevaa: asemansuutujen ympäristössä, keskustassa, hyvien joukkoliikenneyhteyksien varaan ja pääväylien varsille. Tämä tukee myös hiilineutraaliuden edistämistä. Kauniainen on osana Helsingin seutua sitoutunut keskimäärin 80 asunnon vuosituotantoon, mikä vastaa kaupungin omaa strategiassa ilmaistua tavoitetta n. 1 % vuotuisesta asukasluvun kasvusta. On tärkeää, että tämä lisäys mahdollistetaan kestäväällä tavalla. Kaupungin viherpinta-alan osuutta seurataan, tavoitteena että se ei vähene. Myös täydennysrakentamishankkeissa säilytetään puustoa ja vehreää kasvillisuutta.

Tarkastusvaliokunta suosittelee vanhan TVO:n varastoalueen hyötykäytön selvittämistä.

- Alue sisältyy kaavoitusohjelmaan, ja sen käytettävyyttä on selvitetty yhdessä alueen toisen omistajan, Senaatti-kiinteistöjen kanssa sekä neuvoteltu mm. kulkuyhteyksistä Espoon kaupungin kanssa. Alueen suunnitteluun liittyy Espoon puolella sijaitsevasta liikenneverkosta sekä Turunväylän liikenteen päästöistä johtuvia haasteita, jotka vaikuttavat hankkeen etenemiseen.

Tarkastusvaliokunta suosittelee kiinnittämään huomiota naapuruston ja kaupunkilaisten palautteeseen kaavamuutoksista sekä pitämään muistioita kaupunkilaisille järjestetyistä tilaisuuksista kuten myös kunnanhallituksen ja valiokuntien yhteisistä kuulemistilaisuuksista.

→ Aito kuuleminen kaavamuutoshankkeissa on tärkeää ja näin toimitaan-kin. Jo laki edellyttää tätä, mutta myös kaupungin oma tavoite kunta-laisten osallistamisesta heitä koskevaan päätöksentekoon sekä vahva kokemus palautteiden huomioimisen hyödyllisyydestä hankkeiden onnistumisessa. Kaikki palaute kootaan kirjallisesti ja niihin laaditaan vastineet. Palautteet myös käsitellään osana kaavamuutosprosessia kaupungin päätöksentekoeleimissä. Kuitenkin on huomattava, että palaute on usein keskenään ristiriitaista, jolloin samanaikaisesti ei voida toteuttaa kaikkien palautteiden toivomuksia. Lisäksi on harkittava laajasti koko yhteisön etua ja tulevaisuutta, mikä voi olla ristiriidassa yksilön lyhyen aikavälin intressien kanssa. Olennaista on kuitenkin suunnitelmien avoin esittely ja tavoitteiden perustelu sekä keskustelun mahdollistaminen kaavoituksen eri vaiheissa. Kaavamuutoshankkeet ovat aina poliittisen päätöksenteon ja usein kompromissien lopputulos.

→ Kaupunginhallituksen ja yhdyskuntavaliokunnan yhteisistä keskustelutilaisuuksista on vastattu aiemmassa kohdassa.

Tarkastusvaliokunta suositaa selvittämään syyt henkilöstön vaihtuvuuteen.

→ Henkilön irtisanoutuessa kaupungin palveluksesta pidetään aina lähtökeskustelu. Milloin kyse ei ole eläkkeelle jäännistä, irtisanoutumisen syyt liittyvät usein hyvin ymmärrettävään haluun edetä uralla, saada uutta kokemusta, kenties parempaa palkkaa. Toisinaan kyse voi olla henkilökohtaisista elämänmuutoksista. Erityisesti tilakeskuksessa on ollut useita eläköitymisiä. Hankalaksi tilanteen tekee uuden rekrytoinnin pitkittyminen, erityisesti korkeasuhdanteessa on ollut vaikeaa löytää osaajia yhdyskuntatoimen asiantuntijatehtäviin. Tästä on aiheutunut resurssivajetta, joka puolestaan kuormittaa muuta henkilöstöä ja saattaa hidastaa hankkeiden etenemistä.

Arviointikertomuksen päätteeksi tarkastusvaliokunta toteaa koko kaupungin osalta, että valtuuston hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet on riittävässä määrin saavutettu.

YTJ:

Valiokunta hyväksyy selvityksen tarkastusvaliokunnan vuoden 2019 arviointikertomuksessaan esiin nostamista havainnoista yhdyskuntatoimen toimialan osalta ja lähettää sen edelleen KH:lle, joka kokoaa koko kaupungin lausunnon.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

